

www.papsf.cat

V Trobada Programa

Atenció Primària Sense Fum

11 de juny de 2013

Joves sense fum

Enriqueta Lorente DUI - EAP Salou

Immaculada Malé DUI - EAP Mataró-7

V Trobada Programa Atenció Primària Sense Fum

Cronologia

- Joves sense Fum: creat al si del Programa atenció primària sense fum, (PAPSF).
- Constitució i formalització del grup de treball “Joves i tabac” (setembre 2010). Grup definitiu 11 membres.
- Equip multidisciplinar: format per membres del Departament d’Ensenyament, Departament de Salut, Agència de Salut Pública de Catalunya (ASPC), Direcció General de Joventut i la Societat Catalana pel Control i Tractament del Tabaquisme (SCATT) i ICS.
- Definició de l’objectiu.
- Anàlisi de la situació actual. DAFO.

V Trobada Programa Atenció Primària Sense Fum

Debilitats

Poca experiència.

Manca de comunicació amb els joves.

Realització d'accions puntuals.

Amenaces

Dificultat per accedir a joves de determinades edats.

Venen poc a consulta.

Venen amb els pares.

Fortaleses

Equip motivat.

Ser Referents de Tabaquisme i/o Salut i Escola.

Professionals propers a l'usuari.

Oportunitats

Accés al Programa Salut i Escola.

Accés a professionals d'altres àmbits (docència,...).

Docents com a vectors de salut.

Prevenció del tabaquisme des de l'escola

Donar informació no genera forçosament modificacions del comportament.

- Mestres: figures clau en la lluita contra el tabac
- Afavorir l'adquisició d'habilitats i estratègies pel desenvolupament personal i social.
- Fomentar l'esperit crític: estereotips, publicitat, mitjans comunicació.

Objectius de l'Actuació

- Retardar l'edat d'inici en el consum de tabac a l'adolescència.
- Potenciar l'autoeficàcia i habilitats dels escolars per a mantenir-se com no-fumadors.
- Reforçar les accions preventives sobre el tabaquisme a l'aula (compatible amb el Classe sense fum).

Població destinatària de la formació

- Docents de primer d'ESO.

Població destinatària final

- Exclusivament jove, de primer d'ESO 12 i 13 anys

Descripció (1)

- Actuació de prevenció del consum de tabac adreçat als docents per treballar a les aules (principalment en hores de tutories).
- Proposta pedagògica articulada al voltant d'activitats formatives (presentades en forma de fitxes- dossiers).

Descripció (2)

- S'ofereix la formació necessària als docents, el material de suport i l'avaluació.
- Material en format electrònic.
- Formació al docent des de l'equip de Joves sense fum.
- Material de suport:
 - Estructura total: 8 blocs.
 - Mòdul 0: presentació del programa a les escoles (Power Point).
 - Material específic per al docent: 7 mòduls de P.P.

Descripció (3)

- Material específic per alumnat:

Basat en 7 mòduls-guia pel docent +7 mòduls d'activitats per l'alumnat.

Presentació

Introducció

Material per al docent

Mòdul 1; Consum de tabac

Mòdul 2; Joves i tabac

Mòdul 3; Història del tabac

Mòdul 4; Addicció i components del tabac

Mòdul 5; Efectes del tabac

Mòdul 6; Acció del tabac

Mòdul 7; Prevenció del tabac

Material per a l'alumne

Activitat 1; Consum de tabac

Activitat 2; Joves i tabac

Activitat 3; Història del tabac

Activitat 4; Addicció i components del tabac

Activitat 5; Efectes del tabac

Activitat 6; Acció del tabac

Activitat 7; Prevenció del tabac

Avaluació del programa

- Enquestes prèvies al programa per docents i alumnes, d'avaluació de l'hàbit tabàquic i coneixements a 3r d'ESO.
- Enquesta d'avaluació als docents.
- Enquesta on es recullen resultats de satisfacció i prevenció del tabaquisme entre l'alumnat .

Actualitat del programa

- Prova pilot.
- 19 línees d'actuació.
- Docents del programa: grup joves sense fum (referents de Tabaquisme, Salut i Escola, Salut Comunitària).

Conclusions

- La col·laboració de forma multidisciplinària i integrada entre persones del món sanitari, de la joventut i de la docència és clau per arribar a l'èxit en la prevenció primària del tabaquisme.
- Des del grup de treball volem agrair el suport de les direccions i de les SAPS per poder desenvolupar aquest tipus d'iniciatives.

Programa
Joves sense fum

Prova Pilot

Xarxa d'Atenció primària sense Fum

Material didàctic

Programa
Atenció Primària
sense fum
www.papsf.cat

Material per al Professorat

OBJECTIUS

- Prendre decisions davant d'un problema o una situació.
- Raonar adequadament les nostres decisions.
- Saber argumentar amb fermesa l'opinió o la decisió de no fumar.
- Reconèixer la influència directa i indirecta de la pressió dels amics o del grup.
- Reflexionar sobre les causes d'iniciació al consum del tabac.
- Comprendre les conseqüències familiars i escolars de la iniciació al tabaquisme.
- Determinar els tipus de pressió que es poden establir en un grup.
- Cercar diferents maneres de dir «no» (frases, arguments, etc.).

CONTINGUTS

- Influències socials sobre la pròpia conducta.
- Habilitats per reconèixer i refusar la pressió del grup.
- Habilitats per resoldre una situació de tabaquisme passiu.
- La prevenció davant la iniciació.

DESENVOLUPAMENT*Joc de rol*

Creació de diferents personatges (fumador, no fumador, fumador que s'està iniciant, fumador passiu, etc.) i recreació d'una situació en la qual es puguin trobar (festa, reunió d'amics, etc.). S'identificaran amb el seu personatge i donaran arguments per mantenir el seu criteri i defensar les seves postures. Els fumadors incitaran els no fumadors a provar-ho, i aquests exposaran els seus motius per no fer-ho i els convidaran a deixar-ho. Es farà un debat on es valoraran els arguments presentats. Treball en grup petit (4-6 alumnes) i grup gran (6-10 alumnes)

- En iniciar l'activitat es repartirà l'alumnat en grups d'entre 4 i 6 components. A cada grup se li adjudicarà un dels personatges de manera aleatòria sense tenir en compte les seves postures personals. És un joc de rol en el qual cadascú ha de defensar l'opció que li toca, al marge de les seves opinions. Durant 10 minuts cada grup decidirà els arguments per defensar la seva postura durant la representació i rebatre els arguments dels altres personatges. Ompliran la graella 7 (de les activitats de l'alumnat)

- Personatges:

Un noi o noia que fuma des de fa temps.

Un noi o noia que comença a fumar.

Un noi o noia que és fumador/a passiu/iva (els seus pares són fumadors i li molesta molt el fum del tabac i la pudor que queda a la roba).

Un noi o noia que no fuma i és molt contrari al consum del tabac.

Un noi o noia que no fuma però que encara no ho té clar.

Es pot introduir algun personatge més segons la tipologia de l'alumnat (ex fumadors, malalts, esportistes, etc.)

- *Joc de rol: un component de cada un dels grups sortirà a representar l'escena. Es troben en una reunió a casa d'un amic. Un/a fumador/a encén una cigarreta i un/a company/a li demana que no ho faci. I ... comença el debat. Per torns, els personatges aniran exposant els seus arguments, intentaran convèncer la resta i podran rebatre els arguments expressats pels altres personatges. Si ho creu oportú, el docent moderarà l'activitat i introduirà elements de debat.*

Els altres components del grup anotaran a la graella 2 (de les activitats de l'alumnat) les opinions expressades que considerin més interessants.

En acabar la representació s'iniciarà un debat col·lectiu on es valoraran els arguments presentats, es determinarà el tipus de pressió que troben habitualment en el grup d'iguals (o podrien trobar) i com reaccionen, i es decidirà quina o quines són les millors maneres de dir no (les més efectives, les més difícils, les més contundents, etc.).

Ompliran la graella 3 i la graella 4 (de les activitats de l'alumnat)

Activitats per a l'alumnat

ACTIVITAT 2. ELS JOVES I EL TABAC

JOC DE ROL

Un grup d'amics i d'amigues us reuneix a casa d'un de vosaltres per escoltar música i parlar de les vostres coses. De sobte, algú encén una cigarreta. Immediatament, la persona que hi seua al costat li demana que l'apagui. A partir d'aquest moment es crea una discussió entre tots vosaltres, ja que alguns pensen que és interessant fumar i en volen convèncer a la resta. En canvi, alguns de vosaltres penseu que és molt nociu per a la salut i els en voleu explicar els motius.

Formeu grups de 4-6 persones.

Cada grup prendrà representant el rol d'un personatge diferent. Prepareu els arguments per defensar la vostra postura i intentar convèncer la resta de participants. I també heu de pensar com rebatre les posicions dels altres companys/es.

Una persona de vosaltres representarà el grup en el joc de rol, amb intervencions clares i argumentades. La resta anotareu les opinions expressades per tots els personatges que us semblin més rellevants.

En acabar la representació, participareu tots en d'un debat on podreu expressar lliurement les vostres opinions.

PERSONATGE:

ARGUMENTS:

.....

.....

.....

.....

.....

Personatges:

Un/a noi/a que és fumador/a des de fa temps.

Un/a noi/a que comença a fumar.

Un/a noi/a que és fumador/a passiu/iva ja que els seus pares són fumadors (li molesta molt el fum del tabac i la pudor que queda a la roba).

Un/a noi/a que no és fumador/a (està molt en contra del consum del tabac).

GRAELLA 2: MOTIUS PER NO FUMAR
MOTIUS PER NO FUMAR
GRAELLA 3: MOTIUS PER FUMAR
MOTIUS PER FUMAR

COM REACCIONEM SI ENS SENTIM SOTA PRESSIONATS/ADESÓ?

.....

.....

.....

.....

.....

GRAELLA 4: LES MILLORS MANERES DE DIR NO
LES MILLORS MANERES DE DIR NO